

Araştırma Makalesi • Research Article

Dezavantajları Fırsata Dönüştüren Kadın Girişimciler: Bir Durum Çalışması
Women Entrepreneurs Transforming Disadvantages into Opportunities: A Case Study

Kenan Özmen*, Adnan Küçükali**

Öz: Kadınların iş hayatına artan katılımı ve girişimcilik faaliyetlerinde daha fazla yer almaları, gelişmekte olan ekonomiler için büyük önem taşımaktadır. Bu araştırma, girişimcilik faaliyetinde bulunan kadınların girişimcilik motivasyonları, karşılaştıkları engelleri, işletme sürdürülebilirliği ve büyüme planlarını, iş kurma sürecinde aldıkları eğitimi, finansal konularda yaşadıkları zorlukları tespit etmek amacıyla yapılmıştır. Araştırmada nitel araştırma yöntemi kullanılmış ve Muş'un Bulanık ilçesinde 13 kadınla yarı yapılandırılmış görüşme formu kullanılarak görüşme gerçekleştirilmiştir. Elde edilen veriler MAXQDA 2020 Pro bilgisayar programı kullanılarak içerik analizi yöntemiyle analiz edilmiştir. Araştırma sonucunda 1 tema, 7 kategori ve bu kategorilerin altında da 13 alt kategori oluşturulmuştur. Araştırma bulguları katılımcı kadınların işsizliğin üstesinde gelme ve ekonomik bağımsızlıklarını kazanmak amacıyla girişimcilik faaliyetlerine yöneldiğini göstermiştir. Mesleki geliştirme süreçlerinde ise daha önceki iş deneyimlerinin belirleyiciliği etkili olmuştur. Katılımcılar işletmelerini kurarken karşılaştıkları zorlukları; ailevi sorunlar, işyeri kiralama ve maddi sıkıntılar şeklinde açıklamışlardır. Kadın girişimciliğinin teşvik edilmesi için toplumun tüm kesimlerinin, yerel yönetimlerin ve sivil toplum kuruluşlarının işbirliği yapması önemlidir. Bu işbirliği, kadın girişimcilerin ihtiyaç duyduğu kaynaklara daha etkin bir şekilde erişimlerini sağlayabilir.

Anahtar Kelimeler: Girişimcilik, Girişimci kadınlar, Kırsal alanda girişimcilik, Dezavantaj, Girişimcilikte karşılaşılan sorunlar.

Abstract: Increasing participation of women in business life and their increased involvement in entrepreneurial activities is of great importance for developing economies. This research was conducted to determine the entrepreneurial motivations of women engaged in entrepreneurship activities, the obstacles they face, their business sustainability and growth plans, the training they received during the business establishment process, and the difficulties they experience in financial matters. Qualitative research method was used in the study and interviews were conducted with 13 women in Bulanık district of Muş using a semi-structured interview form. The data obtained were analysed by content analysis method using MAXQDA 2020 Pro computer program. As a result of the research, 1 theme, 7 categories and 13 subcategories under these categories were formed. The findings of the research showed that the participant women turned to entrepreneurship activities in order to overcome

* Öğr. Gör. Dr., Muş Alparslan Üniversitesi, Sosyal Bilimler MYO, Yönetim ve Organizasyon Bölümü
ORCID: 0000-0003-4179-9712 k.ozmen@alparslan.edu.tr (Sorumlu yazar)

** Doç. Dr., Atatürk Üniversitesi İİBF, Çalışma Ekonomisi ve Endüstri İlişkileri Bölümü
ORCID: 0000-0002-3908-3400 adnankucukali@atauni.edu.tr

Cite as/ Atıf: Özmen, K. & Küçükali, A. (2024). Dezavantajları fırsata dönüştüren kadın girişimciler: Bir durum çalışması. *Anemon Muş Alparslan Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 12(3), 1075-1094. <http://dx.doi.org/10.18506/anemon.1541702>

Received/Geliş: 02 September/Eylül 2024

Accepted/Kabul: 20 October/Ekim 2024

Published/Yayın: 30 Dec/Aralık 2022

unemployment and gain economic independence. In their professional development processes, the determinants of their previous work experiences were effective. Participants explained the difficulties they encountered while establishing their businesses as family problems, renting a workplace and financial difficulties. It is important that all segments of society, local governments and non-governmental organizations cooperate to encourage women entrepreneurship. Such collaboration can enable women entrepreneurs to access the resources they need more effectively.

Keywords: Entrepreneurship, Entrepreneurial women, Rural entrepreneurship, Disadvantage, Problems encountered in entrepreneurship.

Giriş

Bilimsel ve teknolojik gelişmelerin hızla bir şekilde ilerlemesi, küreselleşme trendi, esnek çalışma modellerinin yaygınlaşması gibi faktörler özellikle eğitimli kadınların girişimci olmalarında ve iş gücüne katılımlarında olumlu katkılar sağlamıştır. Türkiye İstatistik Kurumu (TÜİK) tarafından açıklanan verilere göre, Türkiye nüfusunun %49,9'u kadınlardan, %50,1'ini erkeklerden oluşturmaktadır (TÜİK, 2024). Nüfusun yaklaşık yarısını kadınların oluşturması, potansiyel olarak ekonomik kalkınma ve büyüme için büyük bir kaynak oluşturmaktadır. Ancak bu kaynak, kadınların ekonomik ve sosyal alandaki potansiyellerinin tam olarak değerlendirilmediği durumlarda boşa harcanmasına neden olmaktadır. TÜİK Hanehalkı İşgücü İstatistikleri (15+ yaş) verilerine göre; 2024 yılında kadın istihdamı oranı %32,5 iken erkekler için bu oran %66,9'dur. Bu istatistikler, kadınların iş gücüne katılımının erkeklerinkine göre daha düşük olduğunu göstermektedir. Ayrıca, işsizlik oranlarında da benzer bir eğilim görülmektedir; işsizlik oranı kadınlarda %12,0 iken erkeklerde bu oran %6,8'dir (TÜİK, 2024). Bu durum, kadınların iş gücüne katılımında ve istihdamda karşılaştıkları zorlukları ve eşitsizlikleri ortaya koymaktadır. Kadınların iş gücüne daha fazla katılımını teşvik etmek, eğitim ve istihdam fırsatlarını eşit şekilde sağlamak ve kadın girişimciliğini desteklemek, bu potansiyelin gerçekleşmesine katkıda bulunabilir.

Girişimcilik, başlangıç noktasında erkeklerin ağırlıkta olduğu ve geleneksel ideoloji tarafından erkeklerle özdeşleştirildiği bir alandır (Akkoç, 2023: 106; Filizöz & Yaraş, 2020). Ancak kadınların girişimcilikte başarılı olabileceği ve bu alanda aktif bir rol oynayabileceği önemli bir gerçektir (Torun, 2016). Kadın girişimcilerin varlığı, girişimcilik alanının çeşitliliğini artırabilir ve toplumda cinsiyet eşitliği konusunda farkındalık yaratarak kadınların güçlenmesine (Bagheri vd., 2023) ivme kazandırabilir. Bu bağlamda, kadın girişimciliğini teşvik etmek ve desteklemek, iş dünyasında daha kapsayıcı bir ortamın oluşturulmasına katkı sağlayabilir. Araştırmalara göre, kadınların işgücü piyasasında erkeklerle tüm alanlarda eşit temsil edilmesi durumunda, 2025 yılındaki küresel Gayri Safi Yurt İçi Hasılanın tahmini büyümesinin 108 trilyon dolarlık rakamdan 136 trilyon dolara çıkacağı öngörülmektedir (Desjardins, 2018). Bu bulgu, kadınların işgücü piyasasında erkeklerle eşit temsil edilmesinin ekonomik büyümeyi önemli ölçüde artırabileceğini ortaya koymasından önemlidir. Ayrıca, işgücü piyasasında cinsiyet eşitliğinin sadece sosyal adalet değil, aynı zamanda ekonomik kalkınma açısından da kritik bir rol oynadığını göstermektedir. Kadınların iş gücüne daha fazla katılımı, hem ekonomik büyümeyi destekleyecek hem de işgücü potansiyelini maksimize edecek bir etki yaratabilir. Bu durum, politika yapıcılar ve iş dünyası liderleri için cinsiyet eşitliği stratejilerini daha da önemseyip teşvik etmeleri gerektiğini vurgulayan güçlü bir argümandır.

Girişimcilik, gelişmiş güzel olabilecek bir eylem değil; tam tersine, süreç gerektiren bir pratik ve dinamik bir süreçtir (Tünel vd.,2021). Bu süreçler, fırsatları görme, iş planı geliştirme, gerekli kaynakları temin etme ve işi yönetme adımlarını içermektedir (Şahin, 2009). Kadın girişimcilerin başarılı olabilmesi için bu süreçleri izlemesi gerekmektedir. İlk olarak, kadın girişimcilerin çevrelerindeki fırsatları görebilme ve bu fırsatları değerlendirebilme yetenekleri büyük önem taşır. Ardından, iş planı geliştirme aşamasında kadın girişimcilerin hedeflerini netleştirmesi ve kaynakları etkili bir şekilde kullanması önemlidir. Kadın girişimcilerin bu süreçte finansal yönleri de detaylı bir şekilde ele almaları ve gerekli kaynakları temin etmeleri gerekmektedir. Son olarak, işi yönetme adımlarında kadın girişimcilerin işin günlük operasyonlarını yönetme, çalışanları koordine etme ve

müşteri ilişkilerini sürdürme gibi görevleri başarılı bir şekilde yürütmeleri önemlidir. Tüm bu adımlar, kadın girişimcilerin başarılı olabilmesi için pratik ve deneyim gerektiren bir sürecin parçalarını oluşturur.

Türkiye'de kadın girişimciliği alanında yapılan çalışmalar, kadın girişimciliğinin çeşitli yönlerine odaklanmıştır. Araştırmalar incelendiğinde, bu çalışmaların kadın girişimciliğinin farklı boyutlarını kapsadığı görülmektedir. Elâzığ'da yapılan araştırmada kadın girişimcilerin işletmelerini kurarken yaşamış oldukları sorunlar incelenmiştir. Araştırma sonucuna göre kadınlar işletmelerini kurarken bilgi ve tecrübe eksikliği, sermaye ve yer temininde güçlük çektikleri sonucuna ulaşılmıştır (Demir & Sezgin, 2020). Kocaeli'nde yapılan çalışmada, sosyolojik yapı, yaşadıkları çevre, geleneksel inancın etkisi ve toplumsal baskı kadınların yaşamış oldukları sorunlar olarak ön plana çıkmaktadır (Torun, 2016). Yozgat'ta yapılan araştırmada girişimci kadınların iş kurma nedenleri, karşılaştıkları sorunlar ve girişimcilik faaliyeti kapsamında almış oldukları destekler incelenmiştir. Araştırma bulgularına göre; toplumsal cinsiyet eşitsizliğinin ortaya çıkarmış olduğu ücret eşitsizliğine bir tepki olarak girişimcilik faaliyetlerinde buldukları, kadınlara yönelik destek paketlerinden faydalandıkları tespit edilmiştir (Andiç & Çakır, 2020). Konya'da yapılan çalışmada, kadın girişimcilerin genel profilini belirlemeyi amaçlanmış ve liderlik ile motivasyon özelliklerinin yanı sıra karşılaştıkları sorunlar da araştırma konusu yapılmıştır. Araştırma sonuçlarına göre, kadın girişimciler iş hayatında çalışma yaşamının kalitesine önem veren, kalite odaklı, yaratıcı, esnek, işletme yönetiminde insanî yaklaşımları öne çıkaran ve işletmelerini yönetirken finansal amaçların yanı sıra sosyal ve kültürel amaçlara da değer veren bir yaklaşım sergiledikleri sonucuna ulaşılmıştır (Şahin, 2009). Kayseri, Yozgat ve Sivas illerini kapsayan araştırmada, kadın girişimcilerin profilleri ve işletmelerinin özellikleri incelenmiş; sonuçlar, kadınların genellikle küçük ölçekli işletmeler kurduğunu, ailelerine maddi destek sağlama ve bağımsız çalışma isteğinin işletme kurma kararlarını etkilediğini göstermiştir (Filizöz & Yaraş, 2020). İzmir'de yapılan çalışmada ise kadın girişimciliğini arttırmaya yönelik uygulanan mikro kredilerin kadın girişimciliği üzerindeki etkileri incelenmiştir. Araştırma sonuçlarına göre, kadınların mevcut kredi sisteminden memnuniyet duydukları, ancak kredi miktarının yetersiz olduğu sonucuna ulaşılmıştır (Yıldız & Özbek, 2022). Adana'da yapılan çalışmada ise kadın girişimcilerin işletmelerini kurduktan sonra dikkat edilmesi gereken konular incelenmiştir. Araştırma bulgularına göre; dış kaynak kullanımı, istisnai durumlar (hastalık, yasal engeller, savaş vb.), şeffaf yönetim, proaktif davranış, kişisel özellikler kadın girişimciliğinin kör noktaları olarak belirlenmiştir (Özsungur, 2020). Türkiye'nin yedi bölgesini kapsayan kadın girişimcilerin çevre kirliliği ve iklim değişikliğinden ne ölçüde etkilendiklerini ortaya koymak amacıyla yapılan araştırmada ise; çevre kirliliği ve iklim değişikliğinden dolayı kadın girişimcilerin gelir kaybı, ticari stok/mal kaybı, hayvan kaybı, mülk hasarı ve içme suyu temininde sorunlar yaşadıkları tespit edilmiştir (Gurbuz & Ozkan, 2020). Kutukız & Özden'in (2018) araştırması, girişimci kadınların finansal okuryazarlığı üzerine odaklanmıştır. Araştırma sonuçlarına göre, kadın girişimcilerin finansal gelişmeleri genellikle internet üzerinden takip ettikleri ve işlerini sürdürmek için borçlanma yöntemini tercih ettikleri belirlenmiştir.

Araştırmanın Amacı

Bu araştırmanın amacı, Muş'un Bulanık ilçesinde girişimcilik faaliyetinde bulunan kadınların girişimcilik motivasyonları, karşılaştıkları engelleri, iş fikirlerinin gelişimini, işletme sürdürülebilirliği ve büyüme planlarını, iş kurma sürecinde aldıkları eğitimi, finansal konularda yaşadıkları zorlukları tespit etmek amacıyla yapılmıştır. Bölgedeki işsizlik oranının yüksek olması ve kadın istihdam oranının düşük seviyelerde seyretmesi (T.C. Kalkınma Bakanlığı, 2018: 51) gibi sosyoekonomik sorunlar, kadınların ekonomik katılımının artırılmasını gerekli kılmaktadır. Bölgenin sosyoekonomik yapısındaki bu eşitsizlikler, kadınların ekonomik bağımsızlıklarını kazanmaları ve bölgedeki genel ekonomik durumu iyileştirmek adına gerekli destek ve stratejilerin belirlenmesi için kritik bir fırsat sunmaktadır. Bu bağlamda, kadınlarla yapılan çalışmalar, yerel iş gücü piyasasında kadınların karşılaştığı zorlukları anlamak ve onlara yönelik etkili çözümler geliştirmek amacıyla kritik öneme sahiptir. Kadınların girişimcilik faaliyetlerine yönelik desteklenmesi, yalnızca bireysel ekonomik bağımsızlıklarını artırmakla kalmayıp, aynı zamanda bölgedeki genel işsizlik oranını düşürme ve kadın istihdamını

artırma potansiyelini de taşımaktadır. Bu amaç doğrultusunda, Muş'un Bulanık ilçesindeki girişimci kadınlarla kapsamlı görüşmeler gerçekleştirilmiştir. Görüşmeler, kadın girişimcilerin mevcut koşulları, karşılaştıkları engeller ve ihtiyaç duydukları destekleri ortaya koymuş; ayrıca, bölgedeki ekonomik canlılığı artırmak ve kadın istihdamını güçlendirmek için uygulanabilir stratejiler geliştirilmesine yönelik önemli veriler sağlamıştır. Araştırmanın sonuçları, bölgedeki kadın girişimcilerin gereksinimlerini ve karşılaştıkları zorlukları tanımlayarak, ilgili politika ve programların oluşturulmasına katkıda bulunabilir. Bu şekilde, bölgedeki kadınların iş kurma süreçlerinde desteklenmesi ve girişimcilik potansiyellerinin etkin bir şekilde değerlendirilmesi mümkün olabilir.

Yöntem

Bu çalışmada nitel araştırma yöntemi kullanılmıştır. Nitel araştırma, bireylerin kendi doğal bağlamlarında deneyimledikleri toplumsal olguların anlamlarını keşfetmek için kullanılan bir bilimsel araştırma yöntemidir (Malterud, 2001: 483). Bu araştırma metodu, genellemeye özgü nicel araştırma yönteminden farklı olarak, insana özgü bireysel özelliklerin farklı ve derin doğasına odaklanmaktadır. Bilginin derinliği ve özgünlüğünün önemli olduğunu savunan nitel araştırma, büyük örneklem yerine daha küçük çalışma gruplarından elde edilen derin ve özellikli verilere odaklanır (Baltacı, 2019). Bu çalışmada nitel araştırma yöntemlerinden durum çalışması tercih edilmiştir. Durum çalışması, bir olgunun gerçekliği içinde incelenmesi, araştırılması ve tanımlanmasıdır (Yin, 2017: 4). Durum çalışmasındaki “durum” kadın girişimciliği olarak incelenmiş ve araştırma konusu yapılmıştır.

Araştırmanın Örneklemi

Araştırmanın çalışma grubu, gönüllülük esaslı girişimci kadınlardan oluşmaktadır. Bu kapsamda amaçlı çalışma grubu seçilmiş ve kadınlar kartopu örnekleme ile belirlenmiştir. Amaçlı çalışma grubuna dâhil olma kriterleri, 18 yaşından büyük olmak, Muş/Bulanık'ta ikamet ediyor olmak ve girişimci olmak olarak belirlenmiştir.

Araştırmada veri doygunluğu ölçüt alınmıştır. Nitel araştırmalarda, herhangi yeni bir bilginin, bakış açısının ya da kavramın üretilmemesi, veri doygunluğa ulaşıldığının göstergesi kabul edilmektedir (Çelik vd., 2020; Hayashi vd., 2019). Araştırma 13 kadınla yürütülmüştür. Katılımcıların demografik bilgileri Tablo 1'de gösterilmektedir.

Tablo 1. Demografik Bilgiler

Katılımcı Kodu	Yaş	Eğitim Durumu	Medeni Durum	İşyeri
G1	29	Lisans	Evli	Kadın Terzi
G2	46	Lise	Boşanmış	Kadın Giyim
G3	33	Lisans	Bekâr	Güzellik Merkezi
G4	32	Lise	Evli	Kadın İç Giyim
G5	23	Lise	Bekar	Kadın Kuaförü
G6	33	Lise	Evli	Kadın Kuaförü
G7	24	Lise	Evli	Kadın Kuaförü
G8	30	Lisans	Bekâr	Kadın Kuaförü
G9	21	Lise	Bekâr	Kadın Kuaförü
G10	24	Lise	Bekâr	Kadın Kuaförü
G11	25	Lise	Bekâr	Güzellik Merkezi
G12	29	Lise	Bekâr	Güzellik Merkezi
G13	24	Lise	Bekâr	Kadın Giyim

Araştırmada görüşülen kadınların mahremiyetinin sağlanması amacıyla gerçek isimlerine yer verilmemiştir. Katılımcılara G1,G2,G3....G13 şeklinde katılımcı kodu verilmiştir. Bu uygulama ile

katılımcıların kimliklerinin gizli kalmasını sağlanarak araştırmanın etik standartlarına uygunluğunun artırılması hedeflenmiştir. Katılımcıların yaş aralığı 21 ile 46 yaş arasında değişmektedir ve yaş ortalaması 28,6'dır. Bu demografik veri, katılımcı grubunun geniş bir yaş aralığına ve ortalamanın 20'li yaşların sonlarına doğru olduğuna işaret etmektedir. Katılımcıların eğitim durumu şu şekildedir: 10 kadın lise mezunudur, 3 kişi ise üniversite mezunudur. Medeni durumları; 8'i bekar, 4'ü evli ve 1'i boşanmış durumdadır. Bu demografik veri, katılımcılar arasında çeşitli eğitim seviyelerinin bulunduğunu göstermektedir. Lise mezunu olanların çoğunlukta olduğu ancak lisans mezunu katılımcıların da bulunduğu bir grupta yapılan araştırma, farklı eğitim seviyelerinden gelen bakış açılarının ve deneyimlerin değerlendirildiğini göstermektedir. Kadınların girişimci olarak açtıkları işyerleri şu şekildedir; 6 kadın kuaförü, 3 güzellik merkezi, 1 kadın terzi, 2 kadın giyim, 1 kadın iç giyimdir. Farklı iş kollarında faaliyet gösteren işletmelerin varlığı, kadın girişimcilerin farklı ilgi alanlarını ve yeteneklerini yansıtmaktadır. Bu çeşitlilik, kadın girişimcilerin ekonomik olarak katkıda bulunmalarının yanı sıra çeşitli sektörlerdeki iş fırsatlarını değerlendirmelerini sağlamaktadır.

Veri Toplama Aracı ve Süreci

Bu araştırmada etik kurallara riayet edilmiştir. Araştırmanın Etik Kurul Raporu; Muş Alparslan Üniversitesi Bilimsel Araştırma ve Yayın Etiği Kurulu'ndan 10.05.2024 tarih ve 141198 sayılı yazı kararıyla alınmıştır.

Araştırmada görüşme tekniği kullanılmıştır. Görüşmelerde araştırmacı tarafından önceden hazırlanan yarı yapılandırılmış görüşme formu kullanılmıştır. Görüşme formu birkaç aşamadan geçirilerek oluşturulmuştur. İlk önce on iki soruluk bir soru havuzu oluşturulmuştur. Oluşturulan sorular nitel araştırmada uzman iki akademisyen tarafından incelenmiştir. Gelen dönütler doğrultusunda soru sayısı sekize indirilmiştir. Daha sonra sorular dilbilgisi yönünden incelenmesi amacıyla bir Türkçe öğretmenine gönderilmiştir. Bu aşamalar tamamlandıktan sonra pilot uygulama yapılmıştır. Pilot uygulama sonucunda soru sayısı yediye indirilmiş ve görüşme formuna son hali verilmiştir.

Araştırma Soruları:

1-Kadın girişimci olarak iş kurma kararınızı ne şekilde aldınız ve bu kararlarda hangi faktörlerin etkili olduğunu düşünüyorsunuz?

2-İş kurma sürecinde karşılaştığınız zorluklar nelerdir ve bu zorlukları nasıl aştınız?

3-İş fikirlerinizi nasıl geliştirdiniz ve bu fikirleri hayata geçirmek için hangi adımları attınız?

4-İşletmenizin büyütme ve sürdürülebilirlik konusundaki planları nelerdir ve bu planları gerçekleştirmek için neler yapıyorsunuz?

5-İş kurma sürecinde eğitim aldınız mı? Aldığınız eğitim ve danışmanlık hizmetlerinin işletmenize olan etkilerini nasıl değerlendiriyorsunuz?

6-Girişimci olarak iş kurma sürecinde finansal kaynaklara erişimde yaşadığınız zorluklar nelerdir ve bu zorlukları aşmak için hangi yolları denediniz?

7-İş kurma sürecindeki tecrübelerini diğer kadınlara aktarıyor musunuz ve bu paylaşımların kadınlar üzerinde ne gibi etkileri olduğunu düşünüyorsunuz

Çalışmaya ilişkin veriler, Muş'un Bulanık ilçesinde yaşayan ve girişimcilik faaliyetinde bulunan kadınlardan Mayıs 2024'te toplanmıştır. Katılımcılarla görüşme yapılmadan önce her bir katılımcıya randevu talep edilmiştir. Randevu talep süreci, görüşmelerin düzenli ve sistematik bir şekilde gerçekleştirilebilmesi için planlanmıştır. Görüşmeler öncesinde, katılımcılara araştırmanın yürütücülerinin kimler olduğu, araştırmanın amacının ne olduğu ve katılımın tamamen gönüllülük esasına dayalı olduğu bilgisi ayrıntılı olarak sunulmuştur. Bu bilgilendirme süreci, katılımcıların görüşmelere özgür iradeleriyle ve tam bilgi sahibi olarak katılmalarını sağlamış, etik standartlara uygunluğu ve verilerin güvenilirliğini artırmıştır. Katılımcı olmayı kabul edenlerle yarı yapılandırılmış görüşme formu kullanılarak görüşmeler yapılmıştır. Katılımcıların onayı alındıktan sonra, görüşmeler

Kelime bulutları, görüşmelerde sıkça geçen kelimelerin kullanım sıklığına göre boyutlandırılarak araştırmanın kritik kelimelerini görsel olarak sunan bir araçtır. Bu çalışmada kadınların en fazla kullanmış oldukları kelimelerin işyeri, kredi, kadınlar, eğitim, iş, maddi gibi kelimelerin olduğu görülmektedir. Kullanılan bu kelimelerin araştırmanın hedeflerine uygun olduğu anlaşılmaktadır.

Tema: Kadın Girişimcilerin İş Dünyasındaki Serüveni

Araştırma sürecinde, katılımcılara yedi farklı soru yöneltilmiş ve bu sorulara gelen cevaplar temel alınarak bir tema, yedi kategori ve bu kategorilerinde altında on üç alt kategori oluşturulmuştur. Oluşturulan tema-kategori-alt kategoriler ve kodlardan da ikişer örnek Tablo 2’de verilmiştir.

Tablo 2. Tema-Kategori-Alt Kategori ve Kodlar

Tema-Kategori-Alt Kategori	Kodlar
Tema: Kadın Girişimcilerin İş Dünyasındaki Serüveni	
Kategori 1 Girişimci olma nedenleri	
Ekonomik bağımsızlık kazanma isteği	Ekonomik bağımsızlık, kendi ayaklarımın üzerinde durmak, vb.
İşsizlik	İşsizlik, iş bulamamak, vb.
Kategori 2 Karşılaşılan Zorluklar	
Maddi Sıkıntılar	Maddi zorluk, sermaye yetersizliği, vb.
Ailevi Sorunlar	Aile, ikna etmek, vb.
İşyeri Kiralamak	Kira, işyeri bulmak, vb.
Kategori 3 İş Geliştirme Süreci	
Daha Önceki İş Deneyimleri	İşi biliyordum, bu işte çalıştım, vb.
Danışmanlık Alarak İş Kurma	Esnaflarla görüşüm, danışmanlık aldım, vb.
Kategori 4 İşletmenin Büyütülmesi ve Devamlılığının Sağlanması	
Büyütmeyi Düşünmüyorum	Düşünmüyorum, borçlarım var, vb.
Büyütmek İçin Çabalıyorum	Büyütmek için uğraşıyorum, tek hedefim büyümek, vb.
Kategori 5 Eğitim Alma Durumu	
Eğitim Aldım	Kurslara gittim, eğitim aldım, vb.
Eğitim Almadım	İşi biliyordum, eğitim almadım, vb.
Kategori 6 Finansal Zorluklar	
Finansal Borçlanma Yöntemi	Kredi çektim, borç aldım, vb.
Aile Tarafından Finansal Destek Sağlanması	Ailem destek verdi, eşim destek oldu, vb.
Kategori 7 Kadınların Deneyim Paylaşım Süreçleri	

Kategori 1 Girişimci Olma Nedenleri

Araştırmaya katılan katılımcılara "Kadın girişimci olarak iş kurma kararınızı ne şekilde aldınız ve bu kararlarda hangi faktörlerin etkili olduğunu düşünüyorsunuz?" sorusu yöneltilmiştir. Gelen cevaplar doğrultusunda girişimci olma nedenleri kategorisi ve bu kategorinin altında da ekonomik bağımsızlık kazanma ve işsizlik alt kategorileri oluşturulmuştur. Alt kategorilere ilişkin veriler Tablo 3'te yer almaktadır.

Tablo 3. Girişimci Olma Nedeni

Alt Kategoriler	f	%	Katılımcılar (G)
Ekonomik bağımsızlık kazanma isteği	7	53,85	2,3,4,5,9,10,11
İşsizlik	6	46,15	1,6,7,8,12,13
Toplam	13	100,00	13

Alt Kategori 1 Ekonomik Bağımsızlık Kazanma İsteği

Araştırmaya katılan katılımcıların % 53,85'i (7 katılımcı) ekonomik bağımsızlıklarını kazanmak için çalışma hayatına atıldıklarını ifade etmişlerdir.

G2: Ekonomik bağımsızlığımı kazanmak istedim diyebilirim. Liseyi bitirdikten sonra üniversite okuyamadım lise düzeyi KPSS'ye hazırlandım ama yerleşecek puan alamayınca işletmemi kurmaya karar verdim.

G4: Kendi ayaklarım üzerinde durmak istediğim için işyeri açtım. Evlenmeden önce çalışmıyordum aklımda ailem izin vermiyordu. Evlendikten sonra eşim beni destekledi onun desteği benim için çok önemliydi.

Araştırma sonuçlarına göre, katılımcılar “ekonomik bağımsızlıklarını” elde etmek amacıyla iş hayatına atıldıklarını belirtmişlerdir. Bu bulgu, ekonomik özgürlüğün bireylerin kariyer seçimlerinde ve iş hayatına girişlerinde belirleyici bir motivasyon unsuru olduğunu göstermesi açısından önemlidir. Katılımcılar arasında, üniversite eğitimi almadan doğrudan iş kurma yolunu tercih eden bireyler, ekonomik bağımsızlık arayışının eğitim ve kariyer seçimleri üzerinde nasıl etkili olabileceğine dair somut bir örnek sunmaktadır. Ayrıca, aile desteğinin ekonomik bağımsızlık sağlama sürecindeki rolü vurgulanmaktadır; özellikle bir katılımcının, eşinin desteği sayesinde iş hayatına atılabilmesi, ailevi desteklerin bu süreçteki önemini ortaya koymaktadır. Bu durum, bireylerin ekonomik bağımsızlık hedeflerine ulaşmalarında çevresel desteklerin kritik bir faktör olduğunu işaret etmektedir. Genel olarak, ekonomik bağımsızlık, yalnızca bireysel çaba ve kararlarla değil, aynı zamanda aile desteği gibi dışsal faktörlerle de kazanılabilmektedir. Bu bulgular, ekonomik özgürlüğün elde edilmesinde çeşitli faktörlerin bir araya geldiğini ve kişisel girişimlerin yanı sıra çevresel desteklerin de önemli bir rol oynadığını ortaya koymaktadır.

Alt Kategori 2 İşsizlik

Katılımcıların % 46,15'i (6 katılımcı) iş aramalarına rağmen kendilerine uygun iş bulamadıklarını ifade etmişlerdir.

G1: Yaşadığımız ilçe küçük olduğu için, kadınların iş bulma imkânı çok sınırlı. Ben de üniversiteyi bitirdikten sonra evde ev hanımı olarak kalmak istemedim. Bu yüzden, kendi işimi kurmaya karar verdim.

G6: Evlenmeden önce kuaförde çalışmıştım. O zamanlar işyeri açmayı düşünmüyordum. Evlendim bir müddet sonra çalışmak istedim. İş aradım ama bulamadım bende işyeri açmaya karar verdim.

Bu veriler “işsizlik” sorununun kadınların iş bulma imkânlarını sınırladığı gerçeğini öne çıkarması açısından önemlidir. Küçük ilçelerde kadınların iş bulma olanaklarının kısıtlı olması kadınların kendi işlerini kurma kararını etkilemektedir. Bu bulgu, işsizlik sorununun kadınların ekonomik faaliyetlerini etkilediğini ve kendi işlerini kurmalarını teşvik ettiğini göstermesi açısından önemlidir.

Kategori 2 Karşılaşılan Zorluklar

Araştırmaya katılan katılımcılara " İş kurma sürecinde karşılaştığınız zorluklar nelerdir ve bu zorlukları nasıl aştınız?" sorusu yöneltilmiştir. Gelen cevaplar doğrultusunda karşılaşılan zorluklar kategorisi ve bu kategorinin altında da işyeri kiralamak, ailevi sorunlar ve maddi sıkıntılar alt kategorileri oluşturulmuştur. Alt kategorilere ait veriler Tablo 4'te sunulmuştur.

Tablo 4. Karşılaşılan Zorluklar

Alt Kategoriler	f	%	Katılımcılar (G)
Maddi sıkıntılar	6	46,15	1,2,3,4,7,8
Ailevi sorunlar	5	38,46	5,6,9,10,11
İşyeri kiralamak	4	30,77	4,8,12,13
Toplam	15	100,00	15

Alt Kategori 1 Maddi Sıkıntılar

Katılımcıların % 46,15'i (6 katılımcı) işyerlerini açarken maddi sıkıntılar yaşadıklarını belirtmişlerdir.

G2: Ekonomik olarak sıkıntılar yaşadım. Yani aslında sermayem yoktu diyebilirim. Bir işyeri açacak ekonomik gücüm yoktu. İlk önce bunu çözmek zorundaydım.

G8: İş kurma sürecinde yaşadığım en büyük zorluk sermaye yetersizliği yani maddi olanaklar.

Örnek alıntılardan da görüldüğü üzere, kadınlar iş kurma sürecinde karşılaştıkları zorlukların “sermaye yetersizliği” ve “ekonomik sıkıntılar” olduğunu vurgulamışlardır. Bu durum, iş kurma sürecinde maddi olanakların kısıtlılığının girişimciler için önemli bir engel olabileceğini göstermektedir.

Alt Kategori 2 Ailevi Sorunlar

Kadınların % 38,46'sı (5 katılımcı) işyerlerini açarken aileden kaynaklı sorunlar yaşadıklarını belirtmişlerdir.

G10: Aslında pek zorluk yaşamadım. Ailemi ikna etmem gerekiyordu. Onu da yaptım. Aile desteği ile işyerini açtım.

G11: İlk zorluk aile fertlerini ikna etmemdi. Onları ikna ettikten sonra işyerimi açtım.

Araştırma sonuçları, iş kurma sürecinde “aile içi ilişkilerin” ve “ailenin desteğinin” önemini vurgulamaktadır. Katılımcılar, işyerlerini açarken aile üyelerini ikna etme sürecinin başlı başına bir zorluk oluşturduğunu ancak sonunda bu süreci başarıyla tamamlayarak işyerlerini açabildiklerini belirtmişlerdir. Bu durum, iş girişimciliğinde aile desteğinin sağlanmasının ve aile içi iletişimin önemini altını çizmektedir. Ayrıca, iş kurma sürecinde karşılaşılan zorlukların sadece dış etmenlerden değil, aile içi dinamiklerden de kaynaklanabileceği ve bu zorlukların başarıyla aşılmasıyla iş kurma sürecinin tamamlanabileceği anlaşılmaktadır.

Alt Kategori 3 İşyeri Kiralamak

Katılımcıların % 30,77'si (4 katılımcı) işyerlerini açarken işyeri kiralamakta sorun yaşadıklarını belirtmişlerdir.

G4: En önemli sorunlardan biri dükkân kiralamaktı. Kadın olduğum için işletmeyi yürütecek olan ben olduğum için dükkânı benim adıma kiralamam gerekiyordu. Kadınların erkeklere oranla girişimcilikte avantajlı olduklarını desteklerden faydalandıklarını biliyordum.

G12: Kiralık dükkân bulma konusunda sıkıntı yaşadım. Kadın olunca işyeri kiralamak sıkıntılıdır. Bende o sıkıntıyı yaşadım. Çok yüksek kirayla işyeri kiralamak zorunda kaldım.

Katılımcıların iş kurma sürecinde yaşadıkları zorluklar üzerine yapılan analiz, kadın girişimcilerin “işyeri kiralamada” karşılaştığı engelleri öne çıkarmaktadır. Kadın olmanın getirdiği cinsiyet temelli ayrımcılık, işletmeyi yönetecek olan kadının adına dükkân kiralamakta yaşanan güçlükler olarak kendini göstermiştir. Bu durum, kadın girişimcilerin iş kurma sürecinde eşitsizlikle karşılaşma ihtimalini göstermektedir. Ayrıca, yüksek kira bedelleri gibi ekonomik faktörlerin işyeri kiralamadaki zorlukları artırdığı belirtilmektedir. Araştırma sonuçları, iş kurma sürecinde cinsiyet eşitsizliği ve ekonomik faktörlerin etkisini vurgulayarak, kadın girişimcilerin bu alanlarda karşılaştığı zorluklara dikkat çekmektedir.

Kategori 3 İş Geliştirme Süreci

Araştırmaya katılan katılımcılara " İş fikirlerinizi nasıl geliştirdiniz ve bu fikirleri hayata geçirmek için hangi adımları attınız?" sorusu yöneltilmiştir. Gelen cevaplar doğrultusunda İş Geliştirme Süreci kategorisi oluşturulmuştur. Bu kategorinin de Danışmanlık Alarak İş Kurma ve Daha Önceki İş Deneyimleri alt kategorileri oluşturulmuştur. Alt kategorilere ait veriler tablo 5’te sunulmuştur.

Tablo 5. İş Geliştirme Süreci

Alt Kategoriler	f	%	Katılımcılar (G)
Daha Önceki İş Deneyimleri	7	53,85	5,6,8,9,10,11,12
Danışmanlık Alarak İş Kurma	6	46,15	1,2,3,4,7,13
Toplam	13	100,00	13

Alt Kategori 1 Daha Önceki İş Deneyimleri

Katılımcıların % 53,85’i (7 katılımcı) daha önceki iş deneyimlerinden yararlanarak iş kurduklarını ifade etmişlerdir.

G5: İş fikrim aslında çalıştığım işyeriyle alakalı oldu. Kadın kuaförlüğünde daha önce çalıştığım ve bu işi bildiğim için bu işyerini açtım.

G8: Daha önce bu işte çalıştığım için bu işi biliyordum. Zaten eldeki sermaye ve kredi ile ancak bu işi yapabiliyordum. Farklı bir iş düşünmedim bile.

Katılımcıların daha önceki “iş deneyimlerinden” yararlanarak “iş kurduklarını” belirtmeleri, girişimcilik sürecinde geçmiş deneyimlerin ve uzmanlık alanlarının önemini vurgulamaktadır. Özellikle, katılımcıların iş fikirlerini oluştururken, daha önce çalıştıkları sektörlerden veya işlerden ilham aldıkları ve bu deneyimleri kullanarak iş kurdukları gözlemlenmektedir. Bu durumlar, girişimcilerin iş kurarken kendi deneyim ve yeteneklerine dayanarak stratejiler geliştirdiğini ve geçmişteki iş deneyimlerinin iş kurma kararlarını etkileyebileceğini göstermektedir. Ayrıca, geçmiş deneyimlerin girişimciliğin başarılı olması için önemli bir kaynak olduğunu vurgulamaktadır.

Alt Kategori 2 Danışmanlık Alarak İş Kurma

Katılımcıların % 46,15’i (6 katılımcı) danışmanlık alarak iş kurduklarını ifade etmişlerdir.

G1: Bitirdiğim bölümle alakalı bir iş kurmak istedim. Yani iş fikrimi aldığım eğitim belirledi diyebilirim.

G2: İş kurmaya karar verdikten sonra yapabileceğim işi araştırdım. Aslında nasıl bir işyeri açacağımı da bilmiyordum. İlçemiz küçük ve kurulacak işletmeler belli. Bende esnafları dolaşmaya onlarla konuşmaya başladım. Onların fikirleri önemliydi. Onlara danışarak işimi kurdum.

Kadın girişimcilerin iş kurma sürecinde bilgi kaynaklarına ve dışarıdan “danışmanlık” almaya olan gereksinimini göstermektedir. Ayrıca, yerel işletmelerle iletişime geçerek iş fikrini daha da

geliştirmek ve yerel pazarın dinamiklerini anlamak da önemli bir adım olarak öne çıkmaktadır. Girişimcilikte bilgi edinmenin ve yerel toplulukla iş birliği yapmanın iş kurma sürecinde kritik bir rol oynadığını vurgulamaktadır.

Kategori 4 İşletmenin Büyütülmesi ve Devamlılığının Sağlanması

Araştırmaya katılan katılımcılara “İşletmenizin büyüme ve sürdürülebilirlik konusundaki planları nelerdir ve bu planları gerçekleştirmek için neler yapıyorsunuz?” sorusu yöneltilmiştir. Gelen cevaplar doğrultusunda İşletmenin Büyütülmesi ve Devamlılığının Sağlanması kategorisi oluşturulmuştur. Bu kategorinin de Büyütmek İçin Çabalıyorum ve Büyütmeyi Düşünmüyorum adlı iki alt kategori oluşturulmuştur. Bu alt kategorilere ait veriler Tablo 6’da sunulmuştur.

Tablo 6. İşletmenin Büyütülmesi ve Devamlılığının Sağlanması

Alt Kategoriler	f	%	Katılımcılar (G)
Büyütmeyi Düşünmüyorum	7	53,85	3,4,8,9,11,12,13
Büyütmek İçin Çabalıyorum	6	46,15	1,2,5,6,7,10
Toplam	13	100,00	13

Kategori 1 Büyütmeyi Düşünmüyorum

Katılımcıların %53,85’i (7 katılımcı) işyerlerinin büyüme konusunda düşüncelerinin olmadığını ifade etmişlerdir.

G8: Şuan büyüme gibi bir hedefim yok. Bu enflasyon döneminde işyeri büyümem imkânsız. Kredilerimi ödeyebilsem bu bana yeter.

G12: İşletmemin sürdürülebilirliği konusunda şüphem yok ama büyüme konusunda pek umutlu değilim. Çünkü işletmenin ve müşteri potansiyelimin farkındayım.

Katılımcıların çoğunluğunun işyerlerini büyüme konusunda düşüncelerinin “olmadığını” ifade etmeleri, işletme sahiplerinin büyüme hedeflerinin kısıtlı olduğunu göstermektedir. Bu durum, ekonomik koşulların ve enflasyon gibi faktörlerin işletme büyüme planlarını etkilediğini göstermektedir. Katılımcılar, mevcut durumlarında işletmelerinin sürdürülebilirliği konusunda güven duymalarına rağmen, büyüme potansiyelleri konusunda pek umutlu olmadıklarını ifade etmektedirler. Bu durum, işletme sahiplerinin, mevcut ekonomik belirsizlikler altında büyüme stratejilerini gözden geçirmelerini ve işletmelerinin sürdürülebilirliğini korumaya odaklanmalarını gerektirmektedir. Bu bağlamda, işletme sahiplerinin gerçekçi bir değerlendirme yaparak, mevcut koşullara uygun stratejiler geliştirmesi önemlidir.

Alt Kategori 2 Büyütmek İçin Çabalıyorum

Katılımcıların %46,15’i (6 katılımcı) işyerlerinin büyüme hedeflerinin olduğunu ifade etmişlerdir.

G7: Kredi borçları bittikten sonra para kazanıp işyerimi güzellik merkezine dönüştürmek istiyorum.

G10: Sürdürülebilirlik konusunda bir sorun olduğunu düşünmüyorum ama büyüme benim hayalim. Güzellik merkezi açmayı hedefliyorum ve bunun için de çok çalışmam gerektiğini biliyorum.

Katılımcılar, işyerlerini "büyüme" hedeflerinin olduğunu ifade etmeleri; işletme sahiplerinin gelecek planlarını belirleme ve büyüme potansiyellerini değerlendirme konusunda aktif olduklarını göstermektedir. İşletme sahiplerinin bu hedefler doğrultusunda çalışmaya hazır olduklarını ifade etmeleri, işletmelerinin büyüme ve gelişme potansiyelini gerçekleştirmeye yönelik bir motivasyona sahip olduklarını göstermektedir. Bu durum, işletme sahiplerinin gelecek planlarını belirlerken, mevcut

olanakları en iyi şekilde değerlendirme ve işletmelerini daha rekabetçi bir konuma getirme amacı taşıdıklarını göstermektedir.

Kategori 5 Eğitim Alma Durumu

Araştırmaya katılan katılımcılara, “İş kurma sürecinde eğitim aldınız mı? Aldığınız eğitim ve danışmanlık hizmetlerinin işletmenize olan etkilerini nasıl değerlendiriyorsunuz?” sorusu yöneltilmiştir. Gelen cevaplar doğrultusunda Eğitim Alma Durumu kategorisi oluşturulmuştur. Bu kategorinin de Eğitim Aldım ve Eğitim Almadım alt kategorileri oluşturulmuştur. Alt kategorilere ait veriler Tablo 7’de sunulmuştur.

Tablo 7. Eğitim Alma Durumu

Alt Kategoriler	f	%	Katılımcılar(G)
Eğitim Aldım	9	69,23	1,2,3,4,5,9,10,11,12
Eğitim Almadım	4	30,77	6,7,8,13
Toplam	13	100,00	13

Alt Kategori 1 Eğitim Aldım

Katılımcıların %69,23’ü (9 katılımcı), işyerlerini açarken işletme açma ve mesleki bilgilere yönelik eğitim aldıklarını ifade etmişlerdir.

G9: İşyeri açmaya karar verince kuaförlük eğitimi de aldım. Burası küçük yer olduğu için eğitim imkânları kısıtlı. Bu yüzden İstanbul’da bir yaz boyunca eğitim aldım. Çünkü çok zorlu bir işe girdiğimin farkındaydım. Kadın olduğum ve çok genç yaşta olduğum için risk aldığımı farkındaydım.

G10: Eğitim aldım. Önce kalfalık sonra ustalık ve şimdi usta öğretici belgesi aldım. İŞKUR’un düzenlemiş olduğu girişimcilik kursuna da katıldım.

Örnek alıntılar, kadınlar işletmelerini kurarken ve yönetim becerilerini kazanmak için “eğitim” almaya önem verdiklerini göstermektedir. Bu alıntılar, kadın girişimcilerin işletmelerini başarıyla yönetmek için bilgi ve yeteneklerini sürekli olarak geliştirmeye odaklandıklarını ortaya koymaktadır. İşyeri açma sürecinde gereken yasal düzenlemeler, işletme yönetimi, pazarlama stratejileri ve mesleki beceriler gibi konularda eğitim almaları, işletmelerinin başarılı bir şekilde faaliyet gösterebilmesi için önemli bir adımdır. Bu durum, işletme sahiplerinin işlerini profesyonel bir şekilde yönetmeye ve sektörde rekabet avantajı elde etmeye odaklandıklarını göstermektedir. Bu eğitimler, işletme sahiplerinin daha bilinçli ve bilgili bir şekilde işlerini yürütmelerine yardımcı olabilir ve işletmelerinin uzun vadeli başarısının artmasını sağlayabilir.

Alt Kategori 2 Eğitim Almadım

Katılımcıların %30,77’si (4 katılımcı), işyerlerini açarken herhangi bir eğitim almadıklarını ifade etmişlerdir.

G6: Eğitim almadım. Zaten işi biliyordum.

G13: Eğitim almadım.

Alıntılardan görüldüğü üzere kadınlar işyerlerini açarken herhangi bir eğitim “almadıklarını” belirtmeleri dikkat çekicidir. İşletme açma sürecinde eğitim almadıklarını ifade eden katılımcılar, mevcut bilgi ve deneyimlerine dayanarak işletmeyi yönetmeye karar verdiklerini belirtmişlerdir.

Kategori 6 Finansal Zorluklar

Araştırmaya katılan katılımcılara, “Girişimci olarak iş kurma sürecinde finansal kaynaklara erişimde yaşadığınız zorluklar nelerdir ve bu zorlukları aşmak için hangi yolları denediniz?” sorusu yöneltilmiştir. Gelen cevaplar doğrultusunda Finansal Zorluklar kategorisi oluşturulmuştur. Bu

kategorinin de Finansal Borçlanma Yöntemi ve Aile Tarafından Finansal Destek Sağlanması alt kategorileri oluşturulmuştur. Alt kategorilere ait veriler Tablo 8’de sunulmuştur.

Tablo 8. Finansal Zorluklar

Alt Kategoriler	f	%	Katılımcılar (G)
Finansal Borçlanma Yöntemi	8	61,54	1,2,3,4,7,8,9,12
Aile Tarafından Finansal Destek Sağlanması	5	38,46	5,6,10,11,13
Toplam	13	100,00	13

Kategori 1 Finansal Borçlanma Yöntemi

Katılımcıların %61,54’ü (8 katılımcı), işyerlerini açarken bankadan veya diğer kurum ve kuruluşlardan kredi çektiklerini ifade etmişlerdir.

G2: Maddi olarak sıkıntılar yaşadım ve bu sıkıntıları gidermek için çeşitli yollara başvurdum. Kadın girişimcilere yönelik mikro krediler vardı ona başvurdum ama cevap verme süresi ya da kredinin ödenme süresi genellikle uzun oluyordu. Olumsuz geri dönüşler de aldım. Böyle olunca vazgeçmeye başlamıştım. İŞKUR’dan aldığım girişimcilik belgesi ile KOSGEB’e başvurdum ancak KOSGEB ilk önce işimi kurmam gerektiğini belirtti. KOSGEB’in çalışma prensibi bana uymuyordu onlar ilk önce işini kur sonra ödeme alırsın dediler aslında ben işi kuracak sermaye arıyordum. Daha sonradan yine esnaf arkadaşların aracılığıyla Esnaf kredi kooperatifinden yararlandım. Ulaşabildiğim en kolay finans kaynağı oldu. Faiz oranlarının düşük olması ve ödeme planlarının 3-6 ay arası olması benim işimi kolaylaştırdı. O krediden yararlandım ve işletmemi kurdum.

G9: Maddi anlamda işyeri açacak param yoktu. Babamı ikna edip kredi çektirdim. Ama bunun için babama söz verdim. İşyeri açtıktan sonra kredileri ben ödeyecektim. Sadece ilk ödemeyi babam yaptı ona kredi borcum bittikten sonra ödeyeceğim.

İşletme sahibi olma sürecinde finansal zorluklarla karşılaşmak oldukça yaygındır ve girişimcilerin bu zorlukların üstesinden gelmek için çeşitli yolları denedikleri görülmektedir. Katılımcıların büyük bir kısmının işyerlerini açmak için “kredi çekmek” zorunda kaldıklarını ifade etmeleri, işletme kurma sürecindeki finansal zorlukların ve destek arayışlarının önemli bir göstergesidir. Özellikle KOSGEB gibi kurumlardan beklenen desteğin yeterli olmadığı, başvuru süreçlerinin uzun ve karmaşık olduğu belirtilmektedir. Bu durum, girişimcilerin finansman sağlama konusunda karşılaştıkları güçlükleri ve kurumsal desteklerin yetersizliğini vurgulamaktadır.

Alt Kategori 2 Aile Tarafından Finansal Destek Sağlanması

Katılımcıların %38,46’sı (5 katılımcı), işyerlerini açarken aileleri tarafından finanse edildiklerini belirtmişlerdir.

G6: Eşim daha önce kuaförde çalıştığını biliyordu ben işyeri açmak istediğimi belirtince bana maddi anlamda destek oldu ve işyerimi açtım.

G11: Yeni bir işyeri açtığım için bankalar kredi vermediler. Aile fertlerinin desteği ile işyerimi açtım.

Örnek alıntılar, işletme sahiplerinin girişimcilik faaliyetlerini başlatma sürecinde finansman sağlamak için “aile kaynaklarından” faydalandıklarını göstermektedir. Aile üyelerinden alınan maddi

destek, işletme sahiplerine finansal güvence sağlayarak işletme kurma ve faaliyetlerini sürdürme konusunda önemli bir rol oynamıştır. Bankalardan kredi almakta zorlanan girişimciler, işletme sermayesi ihtiyaçlarını aileleri aracılığıyla karşılamışlardır. Bu durum, işletme sahiplerinin finansal kaynaklara erişimde yaşadıkları zorlukları ve alternatif finansman yöntemlerine başvurduklarını göstermektedir. Ayrıca, aile üyelerinden gelen destek, işletme sahiplerinin girişimcilik faaliyetlerini gerçekleştirmelerinde önemli bir motivasyon kaynağı olmuştur.

Kategori 7 Kadınların Deneyim Paylaşım Süreçleri

Araştırmaya katılan katılımcılara, “İş kurma sürecindeki tecrübelerini diğer kadınlara aktarıyor musunuz ve bu paylaşımların kadınlar üzerinde ne gibi etkileri olduğunu düşünüyorsunuz?” sorusu yöneltilmiştir. Gelen cevaplar doğrultusunda Kadınların Deneyim Paylaşım Süreçleri kategorisi oluşturulmuştur. Oluşturulan bu kategoride kadın girişimciler kendi deneyimlerini anlattıkları için alt kategori oluşturulmamıştır. Kadın deneyimlerinden örnek alıntılar aşağıda sunulmuştur.

G4: İşyerimiz kadınlara yönelik olduğu için sürekli kadınlarla konuşuyoruz. Kadınlar bize imrendiklerini belirtiyorlar. Bizim buralarda kadınlar ev hanımı olarak büyütülürler. Bu yüzden biz onlara örnek oluyoruz.

G7: Kadınların güçlenmesi için kendi ayakları üzerinde durmaları gerektiğini her kadınlara konuşuyoruz. Bizim toplumda kadınların çalıştırılması hoş karşılanmaz onlarda bunun farkındalar. Ama her şey değişiyor değişmek zorunda. Bu değişiklikten toplumun yapısı da etkileniyor. Kadınlar artık daha güçlü ve kendi güçlerinin farkına varıyorlar. Zamanla bu küçük ilçede daha girişimci kadının olacağına inanıyorum.

Katılımcıların deneyimlerini diğer kadınlara aktarmaları, kadın girişimciler arasında önemli bir paylaşım ağı oluşturmuş gibi görünmektedir. Bu paylaşımların, toplumun kadınlarına yönelik olumlu etkileri olduğu açıkça görülmektedir. Kadınların, diğer kadın girişimcilerin başarı hikâyelerinden ilham alarak kendi potansiyellerini keşfetmeleri ve güçlenmeleri sağlanmaktadır. Bu, özellikle kadınların iş hayatına daha fazla katılımını teşvik ederek toplumsal cinsiyet eşitliği ve kadınların ekonomik güçlenmesi gibi önemli hedeflere katkı sağlayabilir.

G1: İlçemizde bu işi ilk olarak ben yaptığım için özellikle kadınlardan olumlu tepkiler aldım. Küçük bir ilçede kadınların kendi ayakları üzerinde durması çok önemli. Benim güçlü kadın olduğumu iddia ediyorlar. Kadınlar benimle konuşmak için işyerimi ziyarete geliyorlar. Bazılarının iş fikirleri bile var ama cesaret edemiyorlar.

Örnek alıntıdan görüldüğü üzere, kadın girişimcilerin işletmelerinin toplumsal bir misyonu olduğunu vurgulamaktadır. Küçük bir ilçede işletme sahibi olarak kadınların kendi ayakları üzerinde durması ve iş hayatında yer alması, toplumsal cinsiyet eşitliği ve kadınların güçlenmesi açısından önemlidir. Bu durum, kadın girişimcilerin işletmelerinin sadece ekonomik bir faaliyet olmaktan öte, toplumsal bir etki ve misyon taşıdığını göstermektedir.

Bu tür işletmeler, kadınların toplumdaki rolünü güçlendirmekte ve onların potansiyellerini gerçekleştirmelerine yardımcı olmaktadır. Bu da toplumsal cinsiyet eşitliği ve kadınların güçlenmesi açısından önemli bir adım olarak değerlendirilebilir.

Tartışma ve Sonuç

Sanayi toplumundan bilgi toplumuna geçiş, girişimciliği dünya genelinde çok daha büyük bir öneme kavuşturmuştur. Bu dönüşüm, kadınların çalışma yaşamına olumlu katkılar sağlamıştır. Bilgi ve teknolojinin küreselleşip, hızla evrimleştiği günümüzde, girişimciliğin rolü giderek artmakta ve ekonomik gelişim için önemli bir itici güç haline gelmektedir. Hizmet sektörüne geçişin yoğun bir

şekilde yaşandığı bu yüzyılda, mesleklerin sektörel anlamda bilgi yoğunluklu olması ve kadınların çalışması için etkin sosyal politikalar uygulanması kadın girişimciliğinin önünü açmıştır.

Araştırma sonuçlarına göre, katılımcılar geniş bir yaş aralığına sahip ve ortalamanın 20'li yaşların sonlarına doğru olması, katılımcı grubunun yaş çeşitliliği göstermektedir. Literatürde, bu yaş grubundaki bireylerin sıklıkla işletme kurma eğiliminde oldukları ve bu olgunun çeşitli çalışmalarla desteklendiği vurgulanmaktadır (Filizöz & Yaraş 2020; Demir & Sezgin 2020). Farklı eğitim seviyelerinden gelen katılımcıların bulunması, araştırmanın çeşitli bakış açılarına ve deneyimlere dayandığını göstermesi açısından ayrıca önemlidir. Araştırmaya katılan kadın girişimcilerin açtığı işletmeler, çeşitli ve küçük ölçekli işletmelerden oluşmaktadır. Araştırmalar, kadınların genellikle küçük ölçekli işletmeler açtığını göstermektedir (Filizöz & Yaraş, 2020; Keskin, 2014). Bu çeşitlilik, kuaför salonları, güzellik merkezleri, terzi, giyim ve iç giyim gibi farklı sektörlerde faaliyet gösteren işletmeleri içermektedir. Ancak çeşitli olmasına rağmen kadın girişimcilerin yalnızca kadınlara yönelik işyerleri açmaları, yatay ayrımcılığın bir göstergesi olarak değerlendirilebilir. Araştırmalar, kadınların cinsiyete dayalı meslek ayrımcılığı konusunda erkeklere kıyasla daha fazla dezavantaj yaşadığını ortaya koymaktadır (Yıldırım, 2021). Bölgedeki kadın girişimcilerin işletme açma konusundaki ilgi alanlarının olması önceki deneyimleri doğrultusunda gelişmiştir. Bu demografik veriler, kadın girişimciliğinin çeşitliliğini ve potansiyelini vurgulamaktadır.

Araştırma sonuçları, kadın girişimcilerin ekonomik bağımsızlık kazanma ve işsizlik gibi nedenlerden dolayı girişimciliğe yönlendiğini göstermektedir. Literatürde benzer bulgulara ulaşmak mümkündür (Soysal, 2010; Güleç, 2011). Bu durum, özellikle kırsal bölgelerde işsizlik oranlarının yüksek olmasıyla ilişkilendirilebilir. Kırsal alanlarda istihdam fırsatlarının kısıtlı olması, kadın girişimcilerin kendi işlerini kurmayı ve ekonomik bağımsızlık sağlamayı tercih etmelerine yol açmaktadır. Sonuç olarak, girişimcilik, kırsal bölgelerdeki işsizlik sorununa bir çözüm olarak görülmekte ve bireylerin toplumsal ve ekonomik zorluklarla başa çıkmasına katkıda bulunmaktadır.

Araştırma sonuçlarına göre, kadınların iş kurma sürecinde karşılaştıkları sorunlar arasında ailevi sorunlar, işyeri kiralamak, maddi sıkıntılar ve buna bağlı olarak sermaye yetersizliği öne çıkmaktadır. Araştırma bulguları, iş kurma sürecinde aile içi ilişkilerin ve ailenin desteğinin önemini vurgulamaktadır. Katılımcılar, işyerlerini açma sürecinde aile üyelerini ikna etmenin zorlu bir süreç olduğunu ancak başarıyla tamamladıklarını belirtmişlerdir. Bu durum, girişimcilikte aile desteğinin sağlanmasının ve aile içi iletişimin önemini altını çizmektedir. Ayrıca, iş kurma sürecinde karşılaşılan zorlukların sadece dış etkenlerden değil, aile içi dinamiklerden de kaynaklanabileceği ve bu zorlukların başarıyla aşılmasıyla iş kurma sürecinin tamamlanabileceği sonucuna varılmıştır. Bu bulgular, girişimcilik alanında aile ilişkilerinin ve iletişiminin rolünü anlamak ve iş kurma sürecinde başarıyı artırmak için önemlidir. Bu zorluklar, özellikle kırsal bölgelerde işletme açma sürecinde daha belirgin hale gelmektedir. Çünkü bu araştırma sonuçları, geleneksel aile yapılarının hâkim olduğu küçük ilçelere odaklanarak elde edilmiştir. Katılımcılar, işyerlerini açma sürecinde geleneksel aile yapısının etkilerini gözlemlemişlerdir. Bu bağlamda, iş kurma sürecinde aile üyelerini ikna etmenin zorluğu ve aile desteğinin önemi vurgulanmıştır. Girişimci kadınların işyerlerini açarken karşılaştıkları bir diğer sorun işyeri kiralamaktır. Kırsal bölgelerde kadın girişimcilerin kendi adlarına işyeri kiralaması, genellikle şehir merkezlerine kıyasla daha sınırlıdır. Bu bölgelerde işyeri kiralamak için uygun seçeneklerin az olması, kadın girişimcilerin işletme açma sürecinde önemli bir engel teşkil etmektedir. Kadın girişimcilerin iş kurma sürecinde yaşadığı cinsiyet temelli ayrımcılık ve dükkân kiralamadaki güçlükler, işletme sahibi olmaları önünde engel teşkil etmektedir. Kadınların işletmelerini kurarken yaşadıkları zorluklardan biri işyeri kiralamaktır (Demir & Sezgin, 2020). Bu bulgu, kadın girişimcilerin iş dünyasında eşit fırsatlara erişimindeki zorlukları vurgulamaları açısından önemlidir. Ayrıca, işletme sahibi olma sürecinde yaşanan bu tür zorluklar, kadınların girişimcilik potansiyellerini gerçekleştirmelerini ve ekonomik olarak güçlenmelerini engellemektedir. Aynı zamanda, kırsal bölgelerdeki kadın girişimciler, ailevi sorunlarla mücadele ederken sosyal destek ağlarına ulaşmada daha az erişim şansına sahip olmaktadır. Sermaye yetersizliği, kırsal bölgelerde işletmelerin büyümesini ve sürdürülebilirliğini daha da zorlaştırmaktadır. Bu nedenle, kırsal bölgelerdeki kadın

girişimcilerin karşılaştığı zorluklar daha belirgin ve çeşitlidir ve bu bölgelerdeki kadın girişimcilerin desteklenmesi, ekonomik kalkınma ve toplumsal refah açısından büyük önem taşımaktadır.

Katılımcıların daha önceki iş deneyimlerinden yararlanarak iş kurduklarını belirtmeleri, girişimcilik sürecinde geçmiş deneyimlerin ve uzmanlık alanlarının önemini vurgulaması açısından önemlidir. Özellikle, iş fikirlerini oluştururken, daha önce çalıştıkları sektörlerden veya işlerden ilham aldıkları ve bu deneyimleri kullanarak iş kurdukları gözlemlenmektedir. Bu durum, girişimciliğin başarısı için geçmiş deneyimlerin ve uzmanlıkların değerli bir kaynak olduğunu ortaya koymaktadır. Ayrıca, kadın girişimcilerin iş kurma sürecinde bilgi kaynaklarına ve dışarıdan danışmanlık almaya olan gereksinimi, başarılı bir işletme yönetimi için kritik bir öneme sahiptir. Özellikle, işletme sahibi olma sürecinde karşılaşılan belirsizliklerle başa çıkmak ve stratejik kararlar almak için dışarıdan uzman görüşlerine başvurmak önemlidir. Ayrıca, yerel işletmelerle iletişime geçmek ve yerel pazarın dinamiklerini anlamak, iş fikrini daha da geliştirmek ve işletmenin rekabet avantajını artırmak için önemli bir adımdır. Bu şekilde, kadın girişimciler, yerel işletmelerle işbirliği yaparak işletme planlarını daha etkili bir şekilde uygulayabilir ve başarıya giden yolda daha sağlam bir temel oluşturabilirler.

Araştırma sonuçlarına göre, kadın girişimciler, mevcut ekonomik belirsizlikler altında işletmelerinin sürdürülebilirliğine odaklanarak büyüme stratejilerini değil, sürdürülebilirlik stratejilerine yoğunlaşmaktadırlar. Son yıllarda yüksek enflasyonun girdi maliyetlerini arttırması ve dükkân kiralama maliyetlerinin artışının, işletmelerin sürdürülebilirliği üzerindeki baskıyı arttırmaktadır. Bu ekonomik zorluklar, girişimcilerin işletmelerini büyütme planlarını gözden geçirmelerine ve daha güçlü bir finansal temel oluşturma çabalarına neden olmaktadır. Ayrıca, dükkân kiralama maliyetlerindeki artış, işletme sermayesi üzerinde ek bir yük oluşturmakta ve girişimcilerin işletme faaliyetlerini sürdürülebilir bir şekilde devam ettirmelerini zorlaştırmaktadır. Bu nedenle, girişimciler, sürdürülebilir bir iş modeli geliştirmeye ve mevcut ekonomik koşullara uygun bir şekilde işletmelerini yönetmeye odaklanmaktadırlar.

Araştırma sonuçlarına göre, katılımcıların çoğunluğunun işletme açma ve mesleki bilgiler edinmek için eğitim almış olması, kadın girişimcilerin işletmelerini etkili bir şekilde yönetmek için eğitime olan ihtiyaçlarını ve bu alanda verdikleri önemi vurgulamaktadır. Eğitim, işletme sahiplerinin pazarlama stratejileri oluşturma, finansal yönetim becerilerini geliştirme, yasal düzenlemeleri anlama ve işletme operasyonlarını yönetme konularında kendilerini donatmalarını sağlamaktadır. Bu şekilde, işletme sahipleri işletmelerinin sürdürülebilirliğini arttırmak ve rekabet avantajı elde etmek için gerekli bilgi ve becerilere sahip olmalarını sağlaması açısından önemlidir. Bu bulgular, eğitimin girişimcilik sürecindeki önemini vurgulayarak, kadın girişimcilerin başarılı işletme yönetimi için sürekli öğrenme ve gelişmeye açık olmaları gerektiğini göstermektedir.

Kadın girişimcilerin işyerlerini açmak için çoğunlukla kredi çekmek zorunda kalmaları ve aile kaynaklarından yararlanmaları, işletme sahiplerinin finansal zorluklarla başa çıkmak için farklı finansman kaynaklarına başvurduklarını göstermektedir. Araştırmalarda da kadınların işletmelerini kurarken ailelerinden maddi destek aldıkları (Şahin, 2009; Can & Karataş, 2007) ve kredi ile borçlanma yöntemi (Özbey & Yıldız, 2022; Şahin, 2009) ile işletmelerini kurdukları sonucuna ulaşılmıştır. Katılımcıların KOSGEB gibi kurumlardan bekledikleri desteklerin yetersiz olduğunu ve başvuru süreçlerinin karmaşık ve uzun olduğunu belirtmeleri, girişimcilerin finansman sağlama konusundaki zorluklarına ilişkin önemli bir göstergedir. Bu durum, girişimcilerin finansman sağlama konusundaki zorluklarını ve mevcut kurumsal desteklerin yetersizliğini ortaya koymaktadır.

Kadın girişimciliği, ekonomik, sosyal ve kültürel açılardan önemli bir rol oynamaktadır. Girişimci kadınlar, iş dünyasında çeşitliliği artırarak ve inovasyonu teşvik ederek ekonomik büyümeye önemli katkılarda bulunmaktadır. Bununla birlikte, kırsal bölgelerde kadın girişimciler, toplumlarında rol modelleri olarak hizmet ederek diğer kadınlara ilham kaynağı olmakta ve onların ekonomik güçlenmesine destek olmaktadır. Araştırmalarda sosyo-kültürel çevrenin ve sosyal algıların kadın girişimciliğinin yönelimi üzerinde olumlu ve anlamlı bir etkiye sahip olduğu sonucuna ulaşılmıştır (Anggadwita vd., 2021). Kadınların iş gücüne katılımındaki artış, genel refahı artırıcı bir etkiye sahip

olup cinsiyet eşitliğinin sağlanması açısından önemli bir adım niteliğindedir. Araştırma sonuçları, kadınların girişimciliğe yönelmelerinin, kadınlar arasında olumlu bir karşılık bulunduğunu göstermektedir. Bu nedenle, kadın girişimciliğinin teşvik edilmesi ve desteklenmesi, hem bireylerin hem de toplumun genel kalkınmasına olumlu bir şekilde katkı sağlar.

Öneriler ve Sınırlılıklar

Başarılı kadın girişimcilerin hikâyelerinin kamuoyuyla paylaşılması, genç kadınlara rol model olma potansiyeline sahip olması açısından önemlidir. Bu hikâyeler, genç kadınların kendi potansiyellerini keşfetmelerine, girişimcilik konusundaki korkularını yenmelerine ve hedeflerine ulaşmaları için ilham alabilecekleri somut örneklerdir. Kadınların iş dünyasında başarıya ulaşabileceklerine dair yaygın inançları güçlendirmesini ve toplumun kadın girişimciliğine olan desteğini artırılmasına katkı sağlar. Ayrıca, bu hikâyeler kadın girişimcilerin karşılaştıkları zorlukları nasıl aştıklarını ve başarıya giden yolda verdikleri mücadeleleri göstererek, genç kadınlara olası engellerle nasıl başa çıkabileceklerini öğretmektedir. Bu şekilde, başarılı kadın girişimcilerin hikâyelerinin paylaşılması, genç kadınların cesaretlerini artırır, potansiyellerini gerçekleştirmelerine yardımcı olur ve toplumsal cinsiyet eşitliğinin sağlanması yolunda önemli bir adım olarak görülür.

Kadın girişimciliğinin teşvik edilmesi için toplumun tüm kesimlerinin, yerel yönetimlerin ve sivil toplum kuruluşlarının işbirliği yapması önemlidir. Bu işbirliği, kadın girişimcilerin ihtiyaç duyduğu kaynaklara daha etkin erişim sağlayabilir ve destek programlarının geliştirilmesinde kapsayıcı bir yaklaşımı teşvik edebilir. Ayrıca, yerel yönetimlerin ve sivil toplum kuruluşlarının kadın girişimciler için eğitim, danışmanlık ve finansal destek gibi hizmetleri sunarak onların işletme süreçlerini kolaylaştırması önemlidir. Bu şekilde, kadın girişimcilerin işletme başarısı için gerekli olan destek ve kaynaklara daha iyi erişim sağlanabilir ve böylelikle kadınların ekonomik katılımı ve toplumsal kalkınma daha da güçlenebilir.

Uygulanabilirliği kolay yeni sosyal politikalar, kadın girişimciliğini desteklemek için önemli bir araç olabilir. Özellikle kırsal kesimlerde yaşayan ve ekonomik olarak dezavantajlı olan kadınların girişimcilik potansiyellerini ortaya çıkarmak ve desteklemek için özel programlar ve destekler sağlanabilir. Bu programlar ile kadınlara iş kurma sürecinde gerekli eğitim, danışmanlık ve finansal destek imkânlarının sunulması kadın girişimciliğinin gelişimine katkı sağlayacaktır.

Beyan ve Açıklamalar (Disclosure Statements)

1. Araştırmacıların katkı oranı beyanı / Contribution rate statement of researchers: Birinci yazar /First author % 50, İkinci yazar/Second author % 50 oranında katkıda bulunmuştur.

2. Yazarlar tarafından herhangi bir çıkar çatışması beyan edilmemiştir (No potential conflict of interest was reported by the authors).

3. Bu çalışma 16.05.2024 tarihinde Bulanık sempozyumunda sözlü bildiri olarak sunulmuştur.

Kaynakça

- Akkoç, T. (2023). Avantaj ve Dezavantajlarıyla Kadın Girişimciliği: Türkiye- İtalya Karşılaştırması. Çağla Demir ve Nurcan Çetiner (Ed), *İş Hayatında Kadın Çalışanlar Türkiye Avrupa Ülkeleri Karşılaştırmaları içinde* (ss.91-120).Konya: Eğitim Yayınevi
- Andiç, İ. & Çakır, H. (2020). Girişimci kadınlar Yozgat örneği. *Dünya İnsan Bilimleri Dergisi*, 2020-(2), 159-180.

- Anggadwita, G., Ramadani, V., Permatasari, A., & Alamanda, D. T. (2021). Key determinants of women's entrepreneurial intentions in encouraging social empowerment. *Service Business*, 15(2), 309-334. doi:10.1007/s11628-021-00444-x
- Bagheri, F., Ghaderi, Z., Abdi, N., & Hall, C. M. (2023). Female entrepreneurship, creating shared value, and empowerment in tourism; the neutralizing effect of gender-based discrimination. *Current Issues in Tourism*, 26(21), 3465-3482. doi:10.1080/13683500.2022.2126749
- Baltacı, A. (2019). Nitel araştırma süreci: Nitel bir araştırma nasıl yapılır?. *Ahi Evran Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 5(2), 368-388.
- Can, Y., & Karataş, A. (2007). Yerel ekonomilerde kalkınmanın itici gücü olarak kadın. *Karamanoğlu Selçuk Üniversitesi İ.İ.B.F Dergisi Yerel Ekonomiler Özel Sayısı*, (3), 251-261.
- Çelik, H., Başer Baykal, N. ve Kılıç Memur, H. N. (2020). Nitel veri analizi ve temel ilkeleri. *Eğitimde Nitel Araştırmalar Dergisi*, 8(1), 379-406. doi:10.14689/issn.2148-2624.1.8c.1s.16m
- Demir, Ö., & Sezgin, E.E. (2020). Kadın girişimciliği ve karşılaştıkları sorunlar: Elazığ, Türkiye'den yerel bir bulgu. *İnönü Üniversitesi Uluslararası Sosyal Bilimler Dergisi*, 9(1), 236-254.
- Desjardins, J. (2018). How gender diversity enhances the bottom line. *Visual Capitalist*. (Erişim Tarihi: 01.06.2024) <https://www.visualcapitalist.com/gender-diversity-bottom-line/>
- Filizöz, B., & Yaraş, D. (2020). Kadın girişimci profilinin belirlenmesine yönelik tr72 bölgesinde bir araştırma. *Girişimcilik İnovasyon ve Pazarlama Araştırmaları Dergisi*, 4(8), 179-196.
- Graneheim, U. H., & Lundman, B. (2004). Qualitative content analysis in nursing research: concepts, procedures and measures to achieve trustworthiness. *Nurse Education Today*, 24(2), 105-112. doi:10.1016/j.nedt.2003.10.001
- Gurbuz, I. B., & Ozkan, G. (2020). Integrated environmental impact and risk assessment in rural women entrepreneurs. *Environmental Science and Pollution Research*, 27, 23837-23848. doi:10.1007/s11356-020-08753-w
- Güleç, S. (2011). Kadın girişimciliği: Karaman örneği. (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi). Karamanoğlu Mehmetbey Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Karaman
- Hayashi, P., Jr, Abib, G., & Hoppen, N. (2019). Validity in qualitative research: A processual approach. *The Qualitative Report*, 24(1), 98-112. doi: 10.46743/2160-3715/2019.3443
- Keskin, S. (2014). Ankara-İzmir-İstanbul'da işveren ve kendi hesabına çalışan kadınlar (kadın girişimciler) ve swot analizi ile değerlendirilmesi. *Yalova Sosyal Bilimler Dergisi*, 4(8). 166-186.
- Kutukız, D., & Özden, C. (2018). Kadın girişimciliği ve finansal okuryazarlığın kadın girişimciler üzerindeki etkisi. *OPUS International Journal of Society Researches*, 8(1), 349-365.
- Malterud, K. (2001). Qualitative Research: Standards, Challenges, and Guidelines. *The Lancet*, 483-488.
- Merriam, S. B. (1995). What can you tell from an N of 1?: Issues of validity and reliability in qualitative research. *PAACE Journal of Lifelong Learning*, 4. 51-60
- Metin, O., & Ünal, Ş. (2022). İçerik analizi tekniği: İletişim bilimlerinde ve sosyolojide doktora tezlerinde kullanımı. *Anadolu Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 22(Özel Sayı 2), 273-294.
- Olgun, C. K. (2008). Nitel Araştırmalarda İçerik Analizi Tekniği. *Sosyoloji Notları Dergisi*, 66-70.
- Özşungur, F. (2020). Blind spots of women's entrepreneurship: Case of Adana. *International Journal of Eurasia Social Sciences/Uluslararası Avrasya Sosyal Bilimler Dergisi*, 11(39).166-201
- Soysal, A. (2010). Türkiye'de kadın girişimciler: Engeller ve fırsatlar bağlamında bir değerlendirme. *Ankara Üniversitesi SBF Dergisi*, 65(01), 83-114.

- Şahin, E. (2009). Kadın girişimcilik ve Konya ilinde kadın girişimcilik profili üzerine bir uygulama. *Sosyal Ekonomik Araştırmalar Dergisi*, 9(17), 286-309.
- T.C. Kalkınma Bakanlığı (2018). Onuncu Kalkınma Planı 2014-2018, Kadının Kalkınmadaki Rolü Özel İhtisas Kalkınma Raporu, (Erişim Tarihi: 01.06.2024). https://www.sbb.gov.tr/wp-content/uploads/2022/08/Onuncu_Kalkinma_Plani_Ozel_Ihtisas_Komisyonlari_El_Kitabi.pdf
- Tessem, B., Bjørnstad, S., Chen, W., & Nyre, L. (2015). Word cloud visualisation of locative information. *Journal of location Based services*, 9(4), 254-272. doi: 10.1080/17489725.2015.1118566
- Torun, E. (2016). Education level of women entrepreneurs and the obstacles they face: The Case of Kocaeli. *The Anthropologist*, 24(2), 509-518. doi: 10.1080/09720073.2016.11892044
- TÜİK (2024). İşgücü Girdi Endeksleri, I. Çeyrek: Ocak-Mart, 2024. (Erişim Tarihi: 01.06.2024) <https://www.tuik.gov.tr/>
- Tünel, R. K., Hancıoğlu, Y., & Öztürk, D. (2021). Örgütsel başarısızlık: işletme fonksiyonları açısından bir değerlendirme. *Ordu Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Sosyal Bilimler Araştırmaları Dergisi*, 11(3), 1035-1052.
- Yıldırım, S. (2021). Ayrımcılık temelli dışlanma: Türkiye’de çalışma hayatında kadınlar. *Sosyal Güvenlik Dergisi*, 11(2), 321-346. doi: 10.32331/sgd.1049046
- Yıldız, A. & Özbey, M.D. (2022). Sürdürülebilir kırsal kalkınmada mikro kredinin kadın girişimciliğine etkisi: İzmir örneği. *Bitlis Eren Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 11(1), 121-142.
- Yin, R.K. (2013). *Durum Çalışması Araştırması Uygulamaları*. (İ. Günbayı, Çev.). Ankara: Nobel Yayınları.

Extended Abstract

Transition from an industrial society to an information society has significantly elevated the importance of entrepreneurship worldwide. This transformation has positively impacted women's participation in the workforce. In today's globalized and rapidly evolving world of information and technology, the role of entrepreneurship is increasing and becoming a crucial driving force for economic development. In this century, marked by a pronounced shift towards the service sector, the sector-specific knowledge intensity of professions and the implementation of effective social policies for women have facilitated the growth of women's entrepreneurship.

Women's entrepreneurship is a way to stimulate economic growth, mobilize untapped potential and create new jobs. It can also be seen as a means of promoting gender equality and ensuring that women fully realize their potential in the business world. This research aims to identify women entrepreneurs' entrepreneurial motivations, the obstacles they face, their business sustainability and growth plans, the training they receive during the business start-up process, and their financial challenges. The research was completed using qualitative research methods through interviews conducted with female entrepreneurs engaged in entrepreneurial activities in the Bulanik district of Muş. Ethical rules were followed in the research. Ethics Committee Report of this research; It was taken from Muş Alparslan University, Scientific Research and Publication Ethics Board, with the decision dated 10.05.2024 and numbered 141198. The study group of the research consists of entrepreneur women selected on a voluntary basis. In this context, the study group was formed by purposive sampling method and women entrepreneurs were selected using snowball sampling; interviews were conducted with 13 women in total. The research data were analyzed by content analysis method using MAXQDA 2020 Pro computer program. As a result of the research, 1 theme, 7 categories and 13 subcategories under these categories were formed.

An appointment was requested for each participant before conducting the interviews. The appointment request process was designed to ensure that the interviews could be carried out in an organized and systematic manner. Prior to the interviews, participants were provided with detailed information about the researchers, the purpose of the study, and were informed that their participation was completely voluntary. To ensure the privacy of the women interviewed in the research, their real names were not disclosed. Participants were assigned participant codes such as G1, G2, G3, up to G13. This approach aimed to enhance the research's adherence to ethical standards by maintaining the confidentiality of the participants' identities.

According to the findings of the research, it was determined that women turn to entrepreneurship activities in order to overcome unemployment and gain economic independence, and that they benefit from their previous work experiences in their professional development processes. Women explained the difficulties they faced in establishing their businesses as family problems, renting a workplace and financial difficulties. They stated that they solved their financial difficulties mostly by utilizing family resources and using loans. It was observed that women entrepreneurs focused on the sustainability of their businesses under the current economic uncertainties and concentrated on sustainability strategies rather than growth strategies. The fact that the majority of participants had received training to open a business and acquire professional knowledge emphasizes the need for and importance women entrepreneurs place on training to effectively manage their businesses. Sharing the stories of successful women entrepreneurs with the public is important as they have the potential to serve as role models for young women. These stories are concrete examples that can help young women discover their potential, overcome their fears about entrepreneurship and inspire them to achieve their goals. It contributes to strengthening the

common belief that women can succeed in the business world and increasing society's support for women entrepreneurship. It is important that all segments of society, local governments and non-governmental organizations cooperate to promote women's entrepreneurship. This collaboration can provide more effective access to the resources needed by women entrepreneurs and encourage an inclusive approach in the development of support programs. New social policies that are easy to implement can be an important tool to support women's entrepreneurship. Special programmes and supports can be provided to reveal and support the entrepreneurial potential of economically disadvantaged women, especially those living in rural areas. Providing women with the necessary training, counselling and financial support in the process of starting a business with these programmes will contribute to the development of women's entrepreneurship.

Women entrepreneurship plays a significant economic, social, and cultural role. Women entrepreneurs contribute substantially to economic growth by enhancing diversity in business and fostering innovation. Additionally, women entrepreneurs in rural areas act as role models within their communities, inspiring other women and supporting their economic empowerment.